

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет романо-германської філології
Кафедра германської філології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ

09 2023 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЦИФРОВА ФІЛОЛОГІЯ**

для студентів

1 курсу

**спеціальності
освітнього рівня
спеціалізації:**

**035 Філологія
другого (магістерського)**

035.051 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – іспанська
035.052 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – італійська
035.055 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька

освітніх програм:

035.051.01 Мова і література (іспанська)
035.052.02 Мова і література (італійська)
035.055.03 Мова і література (французька)

Київ – 2023

Розробник:

Махачашвілі Р.К., доктор філологічних наук, завідувач кафедри германської філології

Викладачі:

Махачашвілі Р.К., доктор філологічних наук, завідувач кафедри германської філології

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри германської філології

Протокол від «25» серпня 2023 року № 1

Завідувач кафедри _____ Русудан МАХАЧАШВІЛІ

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми 035.051.01 *Мова і література* (іспанська)

25.08.2023 р.

Гарант освітньої програми _____ (Русудан МАХАЧАШВІЛІ)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми 035.052.02 *Мова і література* (італійська); другого (магістерського) рівня вищої освіти.

25.08.2023 р.

Гарант освітньої програми _____ (Тарас ЛАЗЕР)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми 035.055.03 *Мова і література* (французька); другого (магістерського) рівня вищої освіти.

25.08.2023 р.

Гарант освітньої програми _____ (Анастасія ДЕВОС)

Робочу програму перевірено

01.09.2023 р.

Заступник декану факультету романо-германської філології

_____ (Марина ЗВЕРЕВА)

Пролонговано:

на 2024/2025н.р. _____ (_____), «____» _____ 2024р., протокол № _____

на 2025/2026 н.р. _____ (_____), «____» _____ 2025р., протокол № _____

на 2026/2027 н.р. _____ (_____), «____» _____ 2026р., протокол № _____

на 2027/2028 н.р. _____ (_____), «____» _____ 2027р., протокол № _____

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання
	денна
Цифрова філологія	
<i>Вид дисципліни</i>	обов'язкова
<i>Мова викладання, навчання та оцінювання</i>	українська, англійська
<i>Загальний обсяг кредитів / годин</i>	4 / 120
<i>Курс</i>	1
<i>Семестр</i>	1
<i>Кількість змістових модулів з розподілом</i>	4
<i>Обсяг кредитів</i>	4
<i>Обсяг годин, в тому числі:</i>	120
<i> Лекції</i>	8
<i> Практичні</i>	24
<i> Модульний контроль</i>	8
<i> Семестровий контроль</i>	-
<i> Самостійна робота</i>	80
<i>Форма семестрового контролю</i>	Залік

2. Мета навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни – формування професійно орієнтованих комунікативних мовленнєвих та цифрових компетенцій (лінгвістичної, соціолінгвістичної, прагматичної) у магістрів для забезпечення ефективного професійного спілкування в цифровому професійному середовищі; розвиток прагнення до науково-дослідної діяльності.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

–ознайомлення з різними теоретичними підходами до цифрової гуманітаристики і різними методологіями вирішення технологічних завдань філології;

–навчання вільно оперувати основними термінами й положеннями теорії цифрової гуманітаристики, цифрової лінгвістики, корпусної лінгвістики;

–розширення діапазону навичок цифрової вербальної та невербальної комунікації;

–навчання обирати певний тип цифрової технології відповідно до середовища та професійного мовленнєвого завдання;

–напрацювання навичок продуктивного спілкування в цифровому середовищі;

–навчання розпізнаванню та систематизації мовних даних у цифровому середовищі;

–напрацювання вміння застосовувати технології на основі ШІ те Великих

Мовних Моделей для вирішення сучасних лінгвістичних проблем та проблем лінгводидактики.

Під час практичних занять, індивідуальної навчально-дослідницької та самостійної роботи студенти, майбутні магістри філології, **набувають таких програмних компетентностей:**

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 2 Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 3 Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 4 Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 8 Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 9 Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 10 Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

Фахові компетентності (ФК):

ФК5 Усвідомлення методологічного, організаційного та правового підґрунтя, необхідного для досліджень та/або інноваційних розробок у галузі філології, презентації їх результатів професійній спільноті та захисту інтелектуальної власності на результати досліджень та інновацій.

3. Результати навчання за дисципліною

Студенти повинні мати такі **програмні результати навчання:**

ПРН 1 Оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.

ПРН 2 Упевнено володіти державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами.

ПРН 3 Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в конкретній філологічній галузі.

ПРН 4 Оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.

ПРН 5 Знаходити оптимальні шляхи ефективної взаємодії у професійному колективі та з представниками інших професійних груп різного рівня.

ПРН 6 Застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації.

ПРН 9 Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти обраної філологічної спеціалізації.

ПРН 12 Дотримуватися правил академічної доброчесності.

ПРН 15 Обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного лінгвістичного чи літературного матеріалу.

ПРН 16 Використовувати спеціалізовані концептуальні знання з обраної філологічної галузі для розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

З	Усього:	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Модульний контроль
Модуль 1. КОМУНІКАЦІЯ В ЦИФРОВУ ДОБУ					
ТЕМА I. Комунікація в цифрову добу	2	2			
Тема 1. Витоки комунікації в цифрову добу	9		2	7	
Тема 2. Інструменти Word Cloud для цифрового тексту	9		2	7	
Тема 3. Інструменти AntConc, Voyant Tools для цифрового тексту	8		2	6	
Модульний контроль № 1	2				2
Разом:	30	2	6	20	2
Модуль 2. КОМУНІКАТИВНІ НАВИЧКИ ТА ІНСТРУМЕНТИ У ЦИФРОВОМУ СЕРЕДОВИЩІ					
ТЕМА II. Комунікативні навички та інструменти у цифровому середовищі	2	2			
Тема 4. Комунікативні навички як передумова формування комунікативних компетенцій в 21 столітті	9		2	7	
Тема 5. Лексикографічні інструменти в інформаційному середовищі	9		2	7	
Тема 6. Типологія словників	8		2	6	
Модульний контроль № 2	2				2
Разом:	30	2	6	20	2
Модуль 3. ЦИФРОВІ МОДЕЛІ РОЗВИТКУ МОВИ					
ТЕМА III. Цифрові моделі розвитку мови	2	2			
Тема 7. Цифрові інструменти комунікативної обробки	9		2	7	
Тема 8. Кіберпростір крізь призму розвитку словникового складу	9		2	7	

Тема 9. Лексикографічні онлайн-словники.	8		2	6	
Модульний контроль № 3	2				2
Разом:	30	2	6	20	2
Модуль 4. СЛОВОТВІРНІ МОДЕЛІ РОЗВИТКУ МОВИ					
ТЕМА VI. Словотвірні моделі розвитку мови	2	2			
Тема 10. Моделі словотворення в обробці тексту цифрового простору	9		2	7	
Тема 11. Словотвірні моделі розвитку мови у цифрову добу	9		2	7	
Тема 12. Структурні моделі розвитку мови у цифрову добу	8		2	6	
Модульний контроль № 4	2				2
Разом:	30	2	6	20	2
Усього:	120	8	24	80	8

5. Програма навчальної дисципліни

Денна форма навчання

Модуль 1. КОМУНІКАЦІЯ В ЦИФРОВУ ДОБУ

Лекція 1: ТЕМА I. Комунікація в цифрову добу.

Тема 1. Витоки комунікації в цифрову добу. Комп'ютерне буття. Роль дискретності цифрового простору. Мультикультуралізм на базі цифрової комунікації.

Тема 2. Інструменти Word Cloud для цифрового тексту. Альтернативи для генерування хмарин тегів. Хмарне середовище.

Тема 3. Інструменти AntConc, Voyant Tools для цифрового тексту. Засоби та результати обробки анотованого тексту.

Модуль 2. КОМУНІКАТИВНІ НАВИЧКИ ТА ІНСТРУМЕНТИ У ЦИФРОВОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Лекція 2: ТЕМА II. Комунікативні навички та інструменти у цифровому середовищі.

Тема 4. Комунікативні навички як передумова формування комунікативних компетенцій в 21 столітті. Альтернативна комунікація як базис комп'ютерного буття. Функції комунікації. Вербальне і невербальне спілкування. Бар'єри ефективного спілкування. Поради для ефективного спілкування. Гендерні відмінності невербального спілкування. Складники активного слухання.

Тема 5. Лексикографічні інструменти в інформаційному середовищі. Сучасна лексикографічна парадигма.

Тема 6. Типологія словників.

Модуль 3. ЦИФРОВІ МОДЕЛІ РОЗВИТКУ МОВИ

Лекція 3: ТЕМА III. Цифрові моделі розвитку мови.

Тема 7. Цифрові інструменти комунікативної обробки. Методологія організації маркетингу в гіпермедійному середовищі Інтернету.

Тема 8. Кіберпростір крізь призму розвитку словникового складу. Генерація міжмовного глосарію.

Тема 9. Лексикографічні онлайн-словники.

Модуль 4. СЛОВОТВІРНІ МОДЕЛІ РОЗВИТКУ МОВИ

Лекція 4: ТЕМА VI. Словотвірні моделі розвитку мови.

Тема 10. Моделі словотворення в обробці тексту цифрового простору. Словотвір у синхронії та діахронії. Цифрові способи словотвору.

Тема 11. Словотвірні моделі розвитку мови у цифрову добу. Афіксація понять у цифровому просторі.

Тема 12. Структурні моделі розвитку мови у цифрову добу. Морфонологічні особливості змін словотвірного типу.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекційних занять	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Відвідування практичних занять	1	3	3	3	3	3	3	3	3
Робота на практичному занятті	10	3	30	3	30	3	30	3	30
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Самостійна	5	1	5	1	5	1	5	1	5
Разом (балів)		64		64		64		64	
Максимальна кількість балів		256 бал.							
Коефіцієнт		256/100=2,56							

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
ЗАЛКОВИЙ КРЕДИТ I (1-Й РІК НАВЧАННЯ)			
Змістовий модуль 1			
ТЕМА I. Комунікація в цифрову добу.			
Т. 1. Трансгресія комунікативної моделі у кіберпросторі.	Практичні заняття, консультація, ПМК	5	1-3
Разом за 1 модуль: 20 год.	Разом 5 балів		
Змістовий модуль 2			
ТЕМА II. Комунікативні навички та інструменти у цифровому середовищі.			
Т. 2. Сучасна лексикографічна парадигма. Типологія словників.	Практичні заняття, консультація, ПМК	5	4-6
Разом за 1 модуль: 20 год.	Разом 5 балів		
Змістовий модуль 3			
ТЕМА III. Цифрові моделі розвитку мови.			
Т. 3. Лексикографічні комунікативні перешкоди при створенні цифрового тексту.	Практичні заняття, консультація, ПМК	5	7-9
Разом за 1 модуль: 20 год.	Разом 5 балів		
Змістовий модуль 4			
ТЕМА VI. Словотвірні моделі розвитку мови.			
Т. 4. Кіберпростір крізь призму розвитку словникового складу.	Практичні заняття, консультація, ПМК	5	10-12
Разом за 1 модуль: 20 год.	Разом 5 балів		
Разом за семестр: 80 год.	Разом 20 балів		

Критерії оцінювання виконання студентами завдань для самостійної роботи
Максимальна кількість – 5 балів.

З них:

1. За усну відповідь на проблемне питання – 3 бали (ураховується: відповідність змісту; повнота і ґрунтовність викладу; доказовість і логічність викладу;

термінологічна коректність; здатність до обґрунтування методичних рішень; володіння нормами літературної мови і культури усної відповіді).

2. За наявність конспекту – 2 бали;

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Кожний модуль включає бали за модульну контрольну роботу (модульний контроль). Модульна контрольна робота проводиться після завершення лекційних і практичних занять, що належать до певного модуля. Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі комп'ютерної діагностики в межах Електронного навчального комплексу з дисципліни.

Критерії оцінювання виконання студентами модульного контролю

„Відмінно” – 100-90 % правильних відповідей – (25-23 бали)

„Дуже добре” – 82-89 % правильних відповідей – (22-21 бал)

„Добре” – 75-81 % правильних відповідей – (20-19 балів)

„Задовільно” – 69-74 % правильних відповідей – (18-17 балів)

„Достатньо” – 60-68 % правильних відповідей – (16-15 балів)

„Незадовільно” – 0-59 % правильних відповідей – (14 балів і нижче)

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

Згідно з навчальною програмою семестровим контролем у 1 семестрі є **залік**, який виставляється за результатами поточного контролю (відвідування лекцій та практичних занять, робота на практичних заняттях, модульній контрольній роботі, самостійні роботи).

6.5. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за

		умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

1. Витоки комунікації в цифрову добу.
2. Інструменти Word Cloud для цифрового тексту.
3. Інструменти AntConc, Voyant Tools для цифрового тексту.
4. Комунікативні навички як передумова формування комунікативних компетенцій в 21 столітті.
5. Лексикографічні інструменти в інформаційному середовищі.
6. Типологія словників.
7. Цифрові інструменти комунікативної обробки.
8. Кіберпростір крізь призму розвитку словникового складу.
9. Лексикографічні онлайн-словники.
10. Моделі словотворення в обробці тексту цифрового простору.
11. Словотвірні моделі розвитку мови у цифрову добу.
12. Структурні моделі розвитку мови у цифрову добу.

7. Навчально-методична картка дисципліни

Разом: 120 год.: лекції – 8 год., практичні заняття – 24 год., самостійна робота – 80 год., МКР – 8 год., ПМК

Модулі	Змістовий модуль 1 Комунікація в цифрову добу			Змістовий модуль 2 Комуникативні навички та інструменти у цифровому середовищі			Змістовий модуль 3 Цифрові моделі розвитку мови			Змістовий модуль 4 Словотвірні моделі розвитку мови		
Кількість балів за модуль	64 бал.			64 бал.			64 бал.			64 бал.		
Бали за присутність на лекціях	1 бал.			1 бал.			1 бал.			1 бал.		
Години	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Теми практичних занять	Витоки комунікації в цифрову добу (10+1=11 бал.)	Інструменти Word Cloud для цифрового тексту (10+1=11 бал.)	Інструменти AntConc, Voyant Tools для цифрового тексту (10+1=11 бал.)	Комуникативні навички як передумова формування комунікативних компетенцій в 21 столітті	Лексикографічні інструменти в інформаційному середовищі (10+1=11 бал.)	Типологія словників (10+1=11 бал.)	Цифрові інструменти комунікативної обробки (10+1=11 бал.)	Кіберпростір крізь призму розвитку словникового складу (10+1=11 бал.)	Лексикографічні онлайн-словники (10+1=11 бал.)	Моделі словотворення в обробці тексту цифрового простору (10+1=11 бал.)	Словотвірні моделі розвитку мови у цифрову добу (10+1=11 бал.)	Структурні моделі розвитку мови у цифрову добу (10+1=11 бал.)
Разом за практичні заняття	33 бал.			33 бал.			33 бал.			33 бал.		
Самостійна робота	5 бал.			5 бал.			5 бал.			5 бал.		
Види поточного контролю (МКР)	25 бал.			25 бал.			25 бал.			25 бал.		
Підсумковий контроль	256 балів (залік)											
Коефіцієнт	2,56											

*Кількість балів за модуль вираховується за навчальну діяльність

8. Рекомендована література

Основна література:

1. N. Morze, R. Makhachashvili, E. Smyrnova-Trybulska Communication in education: ICT tools assessment // Proceedings from DIVAI, 2016.
2. R.K. Makhachashvili Open verbal e-environment: research premises and ICT tools // "OPEN EDUCATIONAL E-ENVIRONMENT OF MODERN UNIVERSITY, 2016.

Додаткова література

1. Горошко О. І. Особливості комунікативних практик українських політиків у соціальній мережі Фейсбук / О. І. Горошко, К. О. Пеліванов // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія : Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи. 2015. № 1122, Вип. 33. С. 48-53.
2. Махачашвілі Р.К. Modern Dimensions of Linguistics and Communication: Models of Language Development in the Digital Realm: навчальний посібник. Київський університет імені Бориса Грінченка. Київ, 2022. 250 с.

Ресурси

1. John R. Searle Speech Acts. An Essay in the Philosophy of Language. <https://www.cambridge.org/core/books/speechacts/D2D7B03E472C8A390ED60B86E08640E7>
2. IRNEt project reports. - <http://www.irnet.us.edu.pl/home>